

Čís. 5388.

Okresní nemocenské pojišťovny jsou korporacemi zákonně uznanými po rozumu § 5, odst. 1, čís. 3 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n., a útoky na jejich čest se stíhají podle § 14, odst. 1 téhož zákona na žalobu soukromou.

Právo k žalobě vykonávají za ně podle § 16, odst. 2 téhož zákona osoby, které jsou povolány zastupovati je ve sporech před soudem civilním.

(Rozh. ze dne 4. října 1935, Zm II 267/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 22. listopadu 1934, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem pomluvy podle § 2 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n.

Z d ů v o d ů :

Co se týče hmotněprávních zmatků, nutno se předem vypořádati s námitkou, vznesenou s hlediska zmatku č. 9 c) § 281 tr. ř., že nalézací soud prý nesprávně vyřešil otázku, je-li v souzeném případě třeba žaloby veřejné či soukromé. Jde o otázku, je-li okresní nemocenská pojišťovna úřadem, pokud se týče sborem po zákonu povolaným k výkonu správy veřejné ve smyslu § 5, odst. 1, č. 1 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n., jak má zřejmě za to zmatečnou stížnost, či korporací zákonně uznanou ve smyslu § 5, odst. 1, č. 3 cit. zák., jak předpokládá napadený rozsudek. V prvním případě vyžadovalo by ustanovení § 14, odst. 2, č. 3 téhož zákona žaloby veřejné se zmocněním, kdežto v druhém případě stačí podle všeobecného pravidla § 14, odst. 1 cit. zák. žaloba soukromá, k jejímuž podání jsou podle § 16, odst. 2 cit. zák. oprávněny osoby, které jsou povolány zastupovati okresní nemocenskou pojišťovnu ve sporech před soudem civilním.

S hlediska stavu právního řádu, jak byl založen před vyjitím nového zákona o ochraně cti č. 108/1933 Sb. z. a n., bylo již rozhodnutím nejvyššího soudu č. 3992 Sb. n. s. tr. vysloveno, že veřejnými úřady ve smyslu trestního zákona vůbec a podle čl. V. zákona č. 8/1863 ř. z. zvláště je rozuměti jen úřady státní a obecní, jež, jsouce na venek vybaveny mocí rozhodovací a nařizovací, jsou trvale zřízeny, by plnily v okruhu místní a věcné příslušnosti úkoly veřejné správy, a že s tohoto právního hlediska okresní nemocenská pojišťovna veřejnými úřady nejsou a ani jimi býti nemohou již proto, že nejsou úřady ani státními ani obecními, byť i jim pro důležitost oboru jejich působnosti náležel jistý význam veřejnoprávní, takže je nutno pokládati je za korporace zákonně uznané podle §§ 78 a 492 tr. z. (viz i rozh. č. 2478 a obdobně č. 2788 Sb. n. s. tr.). Stačí tu poukaz na odůvodnění uvedených nálezů.

Na stanovisku, že okresní nemocenské pojišťovny jsou jako zákonem uznané korporace oprávněny k žalobě soukromé, nebylo nic změněno ani novým zákonem o ochraně cti č. 108/1933 Sb. z. a n. I tento zákon převzal v ustanovení § 5 protiklad mezi úřady po zákonu povolány k výkonu správy veřejné s jedné strany a korporacemi zákonně uznanými s druhé strany. Pokud jde o pojmy veřejných úřadů a korporací, stačí poukaz na to, co bylo již dovedeno. Ačkoli si vývody zmateční stížnosti velice usnadňují svůj úkol tím, že prostě vyslovují názor, že okresní nemocenské pojišťovny jsou »orgánem veřejné správy« ve smyslu § 5, odst. 1, č. 1, pokud se týče § 14, odst. 2, č. 3 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n., a vůbec nerozebírají, mají-li na mysli veřejný úřad či veřejný sbor, budiž přece dodáno, že na okresní nemocenské pojišťovny by nedopadal ani nově zavedený pojem sboru ve smyslu § 5, odst. 1, č. 1 cit. zák., poněvadž i tu jde o činitele veřejného práva, rovněž povoláné k výkonu správy veřejné, a proto na roveň postavené veřejným úřadům, od nichž se liší hlavně kolegiální povahou organizace. Takovými sbory je rozuměti na př. zastupitelstva zemská, okresní, obecní a pod. (viz Bernat-Jiskra, Ochrana cti, str. 38), nikoli však nemocenské pojišťovny, o nichž nejvyšší správní soud praví ve svém rozhodnutí z 31. května 1930, č. 12.211/28 (viz Pleskot, Zákon o pojištění zaměstnanců, 1934, str. 176, pozn. 6), že nejsou ani státními úřady ani teritoriálními svazy práva veřejného, nýbrž zájmovými sdruženími pojištěných a jich službodárců, jež pod záštitou a kontrolou státní obstarávají úkoly spadající v obor veřejné správy. Jen jedním z orgánů nemocenských pojišťoven je sbor delegátů (§ 31 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky č. 189/1934 Sb. z. a n.), ale to nemocenské pojišťovny samotné ještě nečiní sbory.

Subjekty veřejného práva v takovém smyslu, jako jsou úřady a sbory po zákonu povoláné k výkonu správy veřejné, nejsou nemocenské pojišťovny již proto, že podle § 23, odst. 2 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky č. 189/1934 Sb. z. a n., jsou osobami právníckými, jež mohou svým jménem nabývatí práv a zavazovatí se a mohou žalovat a býti žalováni. Již proto dopadá na ně ustanovení § 16, odst. 2 zák. o ochraně cti č. 108/1933 Sb. z. a n., že za ně vykonávají právo k žalobě osoby, které jsou povolány zastupovatí je ve sporech před soudem civilním, a nikoli předpis § 14, odst. 2 cit. zák., o stíhání útoku na čest žalobou veřejnou. To odpovídá i jinak jejich povaze a organizaci; nejdeť u nich o článek byrokratické správy státní, nýbrž o samostatné právnícké osoby a orgány autonomní, čili orgány tak zvané samosprávy zájmové, vykonávající v rámci zákona správu svých věcí, aniž jsou vybaveny samostatnou mocí policejní a trestní (srov. Janoščík a Riedel, Výklad k zákonu o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, 1934, str. 121).

Podle toho, co uvedeno, nepochybil nalézací soud, pokud spatřuje v soukromé žalobkyni korporaci zákonně uznanou ve smyslu § 5, odst. 1, č. 3 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., a pokud má za to, že útoky na její čest se stíhají podle § 14, odst. 1 téhož zákona na žalobu soukromou, k je-

jímž podání jsou podle § 16, odst. 2 téhož zákona oprávněny osoby, které jsou povolány zastupovati ji ve sporech před soudem civilním. Že žaloba soukromá nepochází od takových osob, stížnost netvrdí.

Čís. 5389.

Na prehlásenie obžalovaného, že nesúhlasí so zmätočnou sťažnosťou svojho otca, neľze vziať zreteľ, lebo ide o samostatný opravný prostriedok zákonného zástupcu.

(Rozh. zo dňa 4. októbra 1935, Zm III 237/35.)

Najvyšší súd v trestnej veci proti A. B. pre zločin násilia proti orgánu vrchnosti odmietol zmätočnú sťažnosť otca obžalovaného ako neoznačenú podľa zákona a poznamenal

v d ŏ v o d o c h :

Na prehlásenie obžalovaného, že so zmätočnou sťažnosťou nesúhlasí, nebol vzatý zreteľ, pretože ide o samostatný opravný prostriedok zákonného zástupcu.

Čís. 5390.

Pouze dlužník — povinná strana ve hrozícím nebo již zavedeném exekčním řízení — může být pachatelem přečinu podle § 1 zák. o maření exekuce.

Trestní zodpovědnost třetí osoby s tohoto hlediska nemůže být založena ani skutečností, že ona osoba měla neomezenou plnou moc jednatí jménem dlužníkovým.

Byly-li zabaveny věci typicky zastupitelné, při nichž nezáleží na jejich identitě (cihly), mohou být beztrestně (§ 3 zákona o maření exekuce) odnímány úřednímu nakládání (prodávány), jsou-li jen neustále nahrazovány nově vyrobenými kusy, takže exekčnímu soudu je stále k dispozici v zájemním protokole udaný počet věcí druhu tam uvedeného, s nímž může nakládati.

(Rozh. ze dne 5. října 1935, Zm I 31/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatočným stížnostem obžalovaného E. S. mladšího do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 26. října 1934, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 1 zákona o maření exekuce ze dne 25. května 1883, č. 78 ř. z., napadený rozsudek zrušil a obžalovaného zčásti obžaloby zprostil, zčásti přikázal věc okresnímu soudu v Liberci, by ji znovu projednal a rozhodl.